

červen 2024 / ročník 69

statorg.cmkos.cz

 osstatorg

Uvnitř Blíží se účinnost nového stavebního zákona
Mladí odboráři hlásí restart
Právní poradna

Slovo úvodem

Vážené odborářky, vážení odboráři,

jedním z nejdůležitějších úkolů našeho odborového svazu, je vyjednávání o plattech. Jak dobře víte, naším hlavním cílem je valorizace platových tarifů ve spojení s nárůstem objemu prostředků na platy – jen tak je totiž možné zaručit, že se peníze dostanou skutečně ke všem zaměstnancům. Bohužel již druhým rokem zůstávají platy ve veřejných službách a správě zmrazené, a to přes veškeré naše vyjednávací úsilí. K poslední valorizaci platů došlo k 1. září 2022.

Tato vládní koalice bohužel zjevně trpí vysloveným odporem vůči navyšování platových tarifů, ba naopak jde cestou snižování objemu prostředků na platy, což ve svém důsledku znamená propad reálných platů, tlak na snižování počtu míst a propouštění zaměstnanců, především pak těch napojených na státní rozpočet.

Na posledním jednání s představiteli politických stran vládní koalice (K5), které se uskutečnilo 7. listopadu 2023, došlo k jediné dohodě, a sice té, že se obě strany sejdou v měsíci únoru 2024, až bude znám výsledek hospodaření státu za rok 2023, a především výše nerozdělených finančních prostředků jednotlivých kapitol tak, abychom jednali o jejich použití na platy v roce 2024. Z tohoto důvodu jsem dne 31. ledna 2024 zaslal za OSSOO předsedovi vlády žádost o jednání a navázal tím na závěry citované dohody. Dne 5. února 2024 jsem zaslal podobnou žádost za OS RoPo (14 OS veřejných služeb a správy, které jsou součástí ČMKOS) o jednání opět přímo premiérovi. Bohužel do poloviny května bez jakékoli reakce.

Na výše uvedeném je zcela jasné vidět, jak si tato vláda vykládá sociální dialog, a jak premiér a ostatní ministři reagují na sociálního partnera. Nevnímají nás jako rovnoprávné strany dialogu, nepovažují za důležité ani reagovat na naše kroky, natož aby vláda aktivně usilovala o projednání platových a pracovních podmínek zaměstnanců a zaměstnankyň ve veřejné sféře.

Bylo patrně správným krokem, když 6. května 2024 opustila odborová delega-

ce zasedání 175. RHSD (tedy tripartity). To mohl být alespoň malý signál k vládním politikům, že **takto ne!** Až 25. května 2024 zaslal ministr Jurečka konečně na ČMKOS e-mail s termínem jednání o plattech.

Toto jednání se uskutečnilo 4. června 2024. Na MPSV jednal vyjednávací tým OS RoPo s ministrem Jurečkou a jeho spolupracovníky. Ministr v úvodu zdůraznil, že je nutným krokem, aby se od 1. září 2024 zvýšily platy. Uvědomuje si to nejen on, ale i zástupci dalšího sociálního partnera, tedy zaměstnavatelé. **Odborová delegace přišla na jednání s požadavkem o navýšení platových tarifů všem za-**

městnancům veřejných služeb a správy včetně příslušníků bezpečnostních sborů o 15 % od 1. září 2024 tak, aby tento nárůst byl zároveň pokryt objemem prostředků na platy. Zároveň deklarovala, že je připravena k dalšímu jednání a případnému kompromisu. Očekává však od vlády „velmi vstřícný“ a „důstojný“ návrh. Ministr slíbil zaslat v nejbližší době návrh možné valorizace platů a projednání v K5. Odbory na závěr jasně požadovaly příští jednání s představiteli politických stran vládní koalice (K5). O dalším postupu v této věci budeme členskou základnu průběžně informovat.

Dalším primárním bodem pro náš OS je kolektivní vyjednávání o Kolektivní dohodě vyššího stupně (KDVS) pro státní zaměstnance ve služebním poměru dle zákona o státní službě. Stávající KDVS končí k 31. prosince 2024 a je velmi důležité vyjednat s touto vládní koalicí alespoň stejnou, ne-li lepší KDVS. První návrh nového textu již sekce státní služby MV ČR od nás obdržela, bohužel se tak do této doby nestalo ze strany zástupců zaměstnavatelů. Zřejmě se čekalo na usnesení vlády č. 410 z 5. 6. 2024, dle kterého vláda pověřuje nejvyššího státního tajemníka ve spolupráci s 1. místopředsedou vlády a ministrem vnitra, místopředsedou vlády a ministrem práce a sociálních věcí a ministrem financí:

1. provést kolektivní vyjednávání s odborovými svazy státních zaměstnanců za účelem předložení návrhu kolektivní dohody vyššího stupně podle § 143 odst. 3 písm. b) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, vládě,
2. předložit vládě do 31. prosince 2024 návrh kolektivní dohody vyššího stupně dojednaný podle bodu 1 tohoto usnesení s uvedením případných rozporů.

KDVS je pro náš OS nemírně důležitá, protože přináší určité benefity státním zaměstnancům, ale je také inspirací pro kolektivní vyjednávání u těch ZO a MO či podnikových výborů, které zastupují zaměstnance pod zákoníkem práce nebo

Bedlivě sledujeme a aktivně jednáme o novele zákona o státní službě, o novele zákoníku práce či novele zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

služebním zákonem příslušníků bezpečnostních sborů.

Další mimořádně důležitou oblastí zájmu OSSOO a jeho vedení je legislativní proces. Bedlivě sledujeme a aktivně jednáme o novele zákona o státní službě, o novele zákoníku práce či novele zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Ve všech citovaných návrzích je patrná **snaha o určité omezení zaměstnaneckých práv či omezení kolektivního vyjednávání v případě kolektivních dohod týkajících se státních zaměstnanců**. A v neposlední řadě pokračuje snaha OS o změnu stávajícího FKSP, kdy chceme jednat s vládními činiteli především o zrušení povinného alokování prostředků na produkty ve stáří.

Samostatnou kapitolou je pak dlouholetá snaha OSSOO, aby **strážníci obecních a městských policí měli ná-**

rok na dřívější odchod do důchodu, jako tomu je u zdravotních záchranářů či podnikových hasičů. V této věci úzce spolupracujeme s Kolegiem ředitelů městských policíí statutárních měst a hl. m. Prahy, Svazem měst a obcí (SMO) a se Svazem obecních a městských policíí ČR (SOMP ČR).

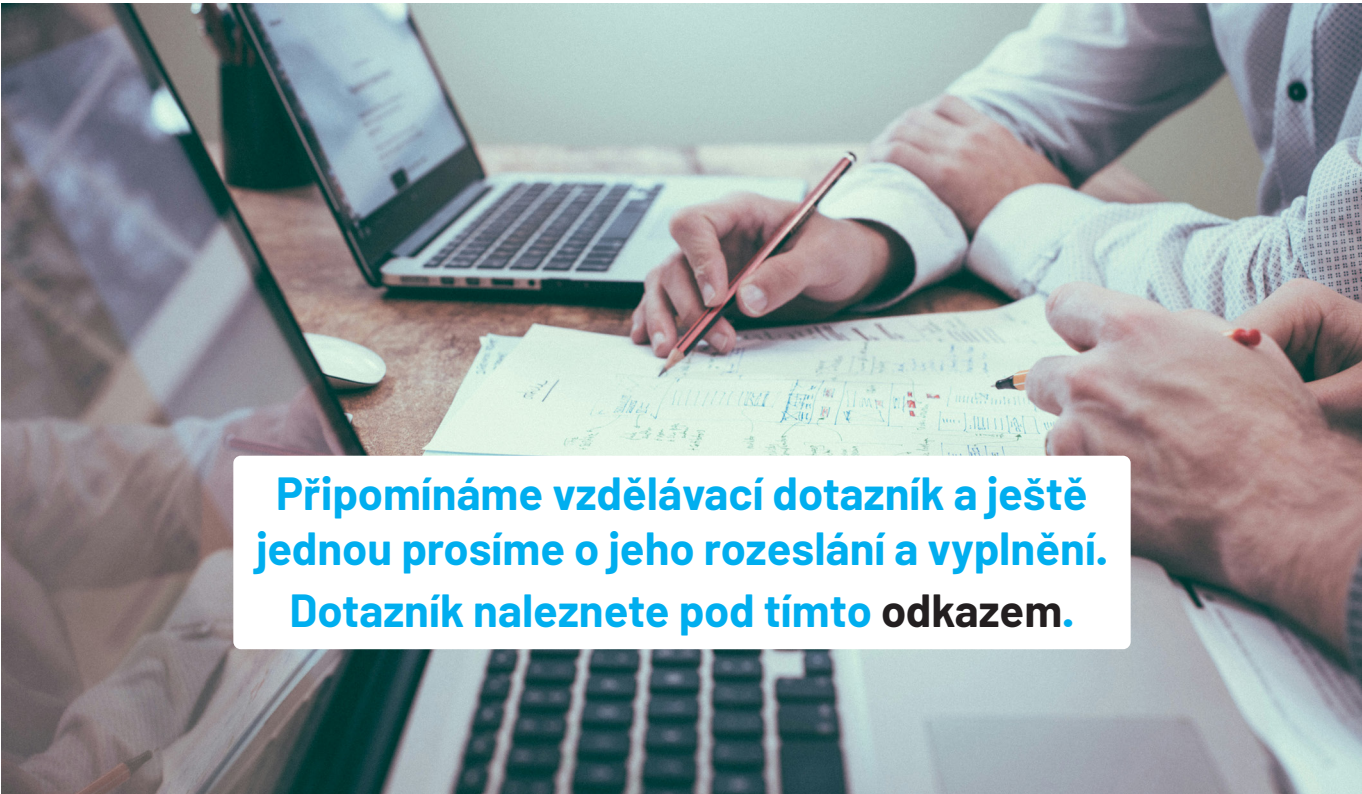
A co nás čeká v nejbližší budoucnosti? Vedení OSSOO připravuje spuštění nové webové stránky a změnu e-mailových adres jak vedení OS, tak i zaměstnanců OS. S novou webovou stránkou přímo souvisí spuštění benefitního programu pro členy a členky našeho odborového svazu s názvem **BENEFITkarta**. Dále připravujeme vedle tradičních seminářů koncept nového vzdělávání odborových funkcionářů, stejně jako rozšíření benefitů pro naši členskou základnu, včetně rodinných příslušníků. O postupných krocích budeme členskou základnu průběžně informovat.

Vážená odborářko, vážený odboráři,

je tu začátek prázdnin a zraky většiny z nás se soustřeďují na období relativního odpočinku a načerpání nových sil na následující období roku. Dovolte mi, abych alespoň touto cestou popřál všem členům Odborového svazu státních orgánů a organizací, ale i ostatním zaměstnancům ve veřejné správě a službách, co nejklidnější a pohodové prožití zasloužené dovolené a načerpání sil do dalšího pracovního období.

Hezké léto, přátelé!

Pavel Bednář

Připomínáme vzdělávací dotazník a ještě jednou prosíme o jeho rozeslání a vyplnění. Dotazník naleznete pod tímto odkazem.

Zasedání sekce se zúčastnila řada milých hostů z Policie ČR, svazu i ČMKOS.

Sekce policistů a zaměstnanců Policie ČR zasedala v Železné Rudě

Martin Havlíček

Ve dnech 29. a 30. května se v rekreačním zařízení Policie ČR Alma v Železné Rudě uskutečnilo výjezdní zasedání svazové sekce policistů a zaměstnanců PČR. Pozvání přijal ředitel policie Plzeňského kraje, brigádní generál Petr Macháček, a vedoucí personálního odboru policejního prezidia paní plukovnice Simona Hrubá. Zasedání přivítalo také Radku Sokolovou, místopředsdkyni ČMKOS. Naše odboráře a odborárky doplnila II. místopředsdkyně OSSOO Šárka Homfray, svazová právnička Anna Řídká a sekční sekretář Radek Holodňák.

V úvodních slovech jsme vyslechli informace jak z policejního prezidia, tak z vedení odborového svazu i z ČMKOS. Kromě tristní platové situace jde zejména o komplikované legislativní změny, které je nutné dobře sledovat. Obvykle nejsou ku prospěchu zaměstnanců a zaměstnanek, jak se ukázalo například u konsolidačního balíčku nebo u aktuálních novel zákoníku práce.

Jednání následně rekapitulovalo neblahou situaci, která v oblasti příslušníků a příslušnic a obecně lidí zaměstnaných u Policie ČR panuje. Nejzásadnějším problémem zůstávají platy. Nejčastější hrubý plat u Policie se pohybuje kolem 24 600 Kč hrubého. Republikový průměr je

Sekce zaměstnanců policie řeší řadu důležitých témat.

31 000 Kč. Obdobně je na tom průměrný nástupní plat. Tristní výše platů katapultovala zaměstnanecká i služební místa PČR mimo konkurenční prostředí. Není se tak co divit, že policistům chybí pět až šest tisíc kolegů a kolegyň. Odbory upozorňují, že nedostatek lidí představuje riziko vzhledem k možnému růstu kriminality. Policii ČR navíc chybí asi 1,6 miliardy provozních prostředků. Co se bude dít v září, až peníze dojdou, je zahaleno mlhou.

Z mého pohledu jakožto předsedy sekce našeho svazu k tomu mohu uvést snad jen tolik, že pokud to takhle půjde dál, nikdo nebude chtít u policie sloužit ani pracovat. Nebudou lidé, kteří zajišťují policistům servis, nebudou ani policisté, ani policistky. Ani v ulicích pak nebude tak bezpečno, jak je doposud. Nekonkurence-

schopnost policejních platů pak ještě prohlubuje osekání FKSP. Policie už zkrátka oproti soukromému sektoru nemá lidem absolutně co nabídnout.

Specifikem odborářské práce u policie je pak konkurence jiných odborových svazů, které si vzájemně přetahují členstvo. Delegáti a delegátky sekce se shodli na potřebě tuto situaci aktivně řešit. A rádi by v této věci získali větší podporu přímo od svazu. Přejí si především zavedení atraktivnějších benefitů, kterými by mohli konkurovat svazům, které jsou na benefitech založené (nicméně například neposkytují kvalitní poradenský a právní servis a nezastupují zaměstnance v kolektivních vyjednáváních vyššího stupně). Výzva sekce se jistě dostane i na jednání vedení svazu. Atraktivitu OSSOO také posílí nový benefitní program, který svaz spustí v letošním roce. I to by mělo vést k tomu, aby se nám podařilo zastavit úbytek členů a členek.

Jednání sekce se neslo v konstruktivní a uvolněné atmosféře a doplnil je večerní bohatý kulturní program. Potvrzuje se, že výjezdní zasedání jsou nejen vynikající příležitostí intenzivně jednat a pracovat, ale také šancí posilovat společenské a kolegiální vztahy i nacházet motivaci pro odborářskou práci a rozvoj základních organizací.

Těším se na příště!

Výjezdní zasedání sekce celní správy

Dušan Janiš

Středisko celní správy v Orlickém Záhoří se v posledních květnových dnech stalo již poněkolkáté místem konání výjezdní porady předsednictva výboru sekce Celní správy–Podnikového výboru odborových organizací Celní správy (VSCS-PVOOCS). Pozvání na jednání přijal i předseda Odborového svazu státních orgánů a organizací (OSSOO) Pavel Bednář.

Zahájení a úvodního slova se ujal sám Jiří Bednář, od ledna 2024 nový předseda předsednictva sekce celní správy. Nastínil rozsáhlé množství projednávaných témat, a poskytl ke každému rámcový komentář. Stěžejní místo patřilo Programovému prohlášení VSCS-PVOOCS pro volební období let 2024–2027, ve kterém jsou uvedeny konkrétní oblasti, jímž se bude tento vrcholný odborový orgán celní správy zabývat.

Aktuálně je to zejména transformace celních úřadů (CÚ), která se připravuje k 1. červenci 2025. Přinese s sebou totiž poměrně velmi významné změny v podobě redukce počtu celních úřadů ze stávajících 16 (v krajských městech vč. celního úřadu Ruzyně) na pouhých 6. Jde o zásadní zásah do uspořádání celní správy (kdy historicky po roce 1993 existovalo 8 celních ředitství, 93 celních úřadů, 133 poboček a 17 inspektorátů celní stráže), přičemž po vstupu do Evropské unie v roce 2004 tento počet poklesl právě na dosavadních 16.

Změny jsou patrné i na počtech zaměstnanců a zaměstnankyň, kterých bylo před rokem 2004 zhruba 10 tisíc, a v současné době se pohybuje v počtu cca 5400. S blížícím se datem 1. července 2025 samozřejmě narůstá i nervozita u lidí zaměstnaných u celní správy, v návaznosti na své další působení v nové podobě organizačních celků (CÚ). VSCS-PVOOCS si plně uvědomuje vážnost dané situace, k této věci již vyvolalo několik dílčích jednání s vedením celní správy.

Cílem snahy je poskytovat příslušníkům CS i občanským zaměstnancům a zaměstnankyním dostatek relevantních informací k připravovaným změnám, a také eliminovat možné negativní dopady realizovaných opatření.

Dalším tématem, které v oblasti bezpečnostních sborů (BS) aktuálně rezonuje, je záležitost novely služebního zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků BS. Ze spolupráce s OSSOO vzešlo značné množství připomínek, které byly postoupeny k dalšímu projednání.

Při zasedání se pochopitelně dostalo i na oblast FKSP. Rozdělením úřadů v polovině příštího roku nastane poměrně nestandardní situace, a je třeba předem

Jednání sekce Celní správy se zúčastnil i předseda svazu.

Sekce měla o čem diskutovat.

nastavit nová pravidla pro čerpání finančních prostředků. V zásadě jsou dvě možnosti: první je jejich využití dle aktuálního modelu pro celý rok 2025 se stávajícími řediteli CÚ, druhou pak zplnomocnění ředitelů a ředitelky nových úřadů k uzavření Zásad FKSP již na počátku roku 2025.

VSCS-PVOOCS nepodceňuje ani adekvátní propagaci činnosti odborů CS, nezanedbatelná pozornost byla proto na zasedání věnována tvorbě nových webových stránek či možnosti využití sociálních sítí.

Předseda OSSOO Pavel Bednář ve své prezentaci informoval o vývoji jednání o navýšení platů v rozpočtové sféře, a dále poskytl informace k možnostem uzavření Kolektivní dohody vyššího stupně, jejíž uzavření je jedním z cílů, které si předsednictvo vytýčilo pro své volební období.

V souvislosti s dlouhodobě neutěšenou situací v odměňování civilních zaměstnanců a zaměstnankyň se kalp další z bodů dočkal projednání i postup po oslovení ministra financí formou dopisu, přičemž bylo konstatováno, že bude nutné věc dále řešit na úrovni osobního jednání předsedy předsednictva Jiřího Bednáře a ministra financí Zbyňka Stanjury.

Projednávala se i situace stavu členské základny odborářů a odborářek v celní správě, kterou předsednictvo opakovaně vyhodnotilo jako stagnující, a proto považuje za nutné se této oblasti intenzivně věnovat a získat do svých řad zejména mladší zaměstnance a zaměstnankyně.

Velké množství projednávaných otázek se promítlo i do délky zejména v druhém dni jednání, které skončilo až ve večerních hodinách. Není divu, čeká nás spousta práce.

Účinnost nového stavebního zákona je za dveřmi – a stavební úřady nejsou připraveny

Jednou z očekávaných událostí letošního roku je náběh účinnosti nového stavebního zákona k 1. červenci. S ohledem na rozporuplné informace o připravenosti stavebních úřadů a celého systému jsme oslovili naše kolegy a kolegyně v rámci Sekce veřejné správy s prosbou o jejich názor. Přinášíme odpovědi Davida Hybnera ze stavebního úřadu v Chebu. A uvidíme, zda se obavy v nadcházejícím období potvrdí nebo rozptýlí – k tématu se brzy vrátíme.

Šárka Homfray

Jaká máte očekávání v souvislosti s blížící se účinností nového stavebního zákona pro všechny stavby?

Nový stavební zákon přinese úplně nový pohled na stavební řízení, které by mělo být kompletně digitální. To by mělo znamenat, že stavebník ve webové aplikaci v Portálu stavebníka vyplní žádost a vloží ve většině případů digitální projektovou dokumentaci. Stavební úřad pak v rámci řízení vyzve dotčené orgány, aby se k přiložené dokumentaci vyjádřily, přičemž tento krok může sám stavebník podniknout předem.

Až do prvního webináře, který se konal až na začátku června, jsme si mysleli, že největším přínosem bude jednotná dokumentace uložená u žádosti. Očekávali jsme, že všichni zúčastnění uvidí jednu a tu samou dokumentaci. Pokud však stavebník požádá o závazná stanoviska sám – a před podáním žádosti o povolení stavby – může k žádosti o závazné stanovisko připojit v podstatě jakoukoli dokumentaci.

Domníváme se, že pak to nebude žádná výhoda, ale jen práce navíc, kdy budeme muset hledat dokumenty mezi všemi záměry a přiřazovat je k žádosti o povolení stavby.

Jak jsou podle vás stavební úřady na toto datum připraveny?

Připravenost stavebních úřadů je dost mizerná. Školení na nový program probíhají teprve od konce května, a teprve v těchto dnech jsou schvalovány provádky vyhlášky. Centrálně soutěžené potřebné počítačové vybavení zatím rovněž chybí.

Na prvním školení jsme se dozvěděli, že se na programu stále pracuje a některé věci se ještě dokončují. Teprve teď od nás jako uživatelů a uživatelék získávají úřady informace, co by bylo záhodno, aby program uměl, potažmo jak by měl vůbec fungovat. V průběhu prvního hodinového

David Hybner, stavební úřad v Chebu

školení jsme pouze zjistili, jak do systému přidat novou osobu a přiřadit jí určitou roli. Tedy věc, která je obdobná u většiny programů tohoto typu.

Dalo by se tedy konstatovat, že nového jsme se nedozvěděli nic.

Co je podle vás největší riziko pro hladký náběh na novou právní úpravu?

Největším rizikem je právě nedokončený a nevyzkoušený program, nedodané počítačové vybavení a neproškolení úředníci a úřednice. Vidíme celkovou nepřípravenost, kterou ani při nejlepší vůli nebude možné do 1. července dohnat.

Rozvoj, posilování kapacit a proměňování úřednické image

Mladí odboráři a odborárky hlásí vstup do nové éry

V úterý 11. června se v Praze na centrále svazu sešli mladí a aktivní odboráři a odborárky napříč veřejnou a státní sférou. Cílem bylo kromě seznámení u určení směru dalšího působení.

Anna Řídká

Nové členstvo platformy Mladých odborářů OSSOO je složeno z řadových členů a členek základních organizací při ministerstvech, městských úřadech, policie, nebo také centrály ČMKOS. Věříme, že svaz obohatí svými zkušenostmi, svým know-how, ale i novou energií a nadšením.

Smyslem společného setkání bylo vzájemně se potkat v přátelské atmosféře, společně sdílet to, co nás teď na pracovišti, případně v rámci naší odborové práce nejvíc pálí a ujasnit si společně, jaká máme od působení platformy mladých očekávání a jaké jsou naše představy o dalších aktivitách.

Představy a očekávání

Na setkáních nejvíce rezonovala témata znehodnocování státní a veřejné správy, nemožnost kreativní seberealizace při práci na úřadě, ale také náborářství a chuť podílet se na formování vnitřní dy-

namiky svazu skrze účast v jeho rozhodovacích procesech.

Pokud jde o vysvětlování komplexních a složitých otázek odměňování a platového vyjednávání dalším mladým, shodli jsme se na tom, že by jakákoliv „osvětová“ funkce naší platformy měla být zasazena do kontextu toho „příjemného“, co můžeme našemu členstvu i dalším mladým zaměstnancům a zaměstnankyním státní a příspěvkové sféry nabídnout. A podobná setkávání v příjemné společnosti a v přátelské, otevřené atmosféře jsou takovým příkladem.

Právě proto hodláme adoptovat formát neformálních setkávání po práci a pravidelných pracovních oddychových besed, kde by mimo členy a členky platformy byli vítáni také naši podporovatelé, sympatizanti, naše širší kamarádstvo či spo-

lupracovnice a spolupracovníci, kteří sdílí naše zájmy a strasti, a kteří ani v danou chvíli nemusí být v odborech.

Co můžeme mladým nabídnout?

Aktivním členům a členkám naší platformy jsou samozřejmě také otevřeny možnosti dalšího vzdělávání např. v oblasti náborářství, a to skrze naši spolupráci s týmem EPSU, kdy jsme schopni nabídnout a zprostředkovat například účast na seminářích se zkušenými odborovými organizátory nebo online schůzky k výměně zkušeností a dobré praxe se zahraničními kolegy a kolegyněmi.

Zároveň s sebou nové složení Mladých odborářů OSSOO přinese také svěží vítr, který se promítne na stránkách svazového periodika. Už od příštího čísla se tak můžete těšit např. na pravidelný seriál k aktuálnímu tématu psychosociální hygieny u zaměstnanců a zaměstnankyň ve veřejných službách.

Příště se mladí setkají již v červenci, a to na tradičním setkání po práci, tzv. „odborovém pivu“.

Zároveň připomínáme, že se k nám stále můžete přidat i vy a stát se tak součástí důležitého poradního hlasu uvnitř svazu. Stačí nás kontaktovat na mailu ridka.anna@cmkos.cz nebo holodnak.radek@cmkos.cz.

Revoluce, nebo reforma?

Dějiny odborů, část III.

Radek Holodňák

Liberální vystřízlivění

První fáze hnutí pracujících v Českých zemích se nesla, zjednodušeně řešeno, v duchu snahy o dialog dělníků se zaměstnavatelem. Nejdůležitějším úkolem dělnických spolků, besed a organizací bylo dosáhnout uznání pracujícího za rovnocenného partnera pro vyjednávání o pracovních podmínkách a mzdě.

Tato fáze se završila v roce 1870, kdy monarchie legalizovala existenci odborů. Dělníci tak očekávali, že se jejich situace začne zlepšovat s tím, jak se v jednotlivých závodech a odvětvích rozjedou vyjednávání na podkladě uznání dělníkovy práce jakožto komodity, která de facto podléhá konkurenčnímu tlaku. O myšlenkové změně, která s sebou přinesla nový pohled na práci a na vztah zaměstnance a zaměstnavatele, jsme psali v minulém díle tohoto seriálu.

Mohlo se tedy zdát, že se blýská na lepší časy. Vystřízlivění z liberální emancipace dělníků na sebe však nenechalo dlouho čekat. Ukázalo se, že zákonná práva na odborové působení sama o sobě radikální změnu nepřinesou...

Kořeny nerovnoprávnosti

Na počátku 70. let 19. století začaly do Rakouska pronikat myšlenky německého filosofa a teoretika práce Karla Marxe. Ten v roce 1848 publikoval zásadní *Komunistický manifest*, o necelých dvacet let později ještě zásadnější teoretické veledílo s názvem *Kapitál*. A to otráslo dějinami ekonomie.

Marx se v *Kapitálu* nesnažil o ideologickou likvidaci kapitalismu, jak se lidé mnohdy domnívají. Provedl ale do té doby nejrozsáhlejší analýzu většiny ekonomických jevů, které s kapitalistickým způsobem výroby souvisejí. Nezaklánil se v něm idealistickým étosem a burácivými výzvami k dosažení lepších zítřků, ale poskytl kritický pohled na celou ekonomickou základnu tehdejšího světa. Ukázal tak, že liberální kapitalismus sice vede ke skokovému vývoji produktivity práce, technologickým inovacím a ekonomickému růstu států, ale současně upozornil na to, že průvodním jevem těchto pozitiv je degradace člověka na součástku výrobního stroje, v němž dělník ztrácí své lidské vlastnosti, kvality a schopnosti, zatímco nabývá de facto vlastností nemyslicího stroje.

Zlatou éru českého hnutí pracujících zahájily masové oslavy 1. máje 1890 na Střeleckém ostrově v Praze. Bylo jasné, že z dělnictva se stává politicky uvědomělá a sjednocená vrstva občanů usilujících o prosazení svých zájmů.

Závěrem Marxovy teorie je nevyhnutelnost překonání kapitalistického stupně společnosti, které jediné může člověku zaručit opravdovou materiální i duševní svobodu, lidskost a možnost utvářet si svůj vlastní osud.

Marxovy myšlenky se dostaly i do českých zemí. Mezi dělníky se tak začalo šířit přesvědčení, že spor mezi dělníky a vlastníky podniků se nedá vyřešit dialogem, dohodou ani jednáním. Jedinou možností dělnického osvobození podle nich bylo zrušení hospodářské, politické i kulturní nadvlády měšťanstva.

Hlavním propagátorem socialistických myšlenek se u nás stal slévač Josef Bolešlav Pecka, který publikoval také socialistickou poezii a přispíval i do známého almanachu *Ruch*.

Marx se v Kapitálu nesnažil o ideologickou likvidaci kapitalismu, jak se lidé mnohdy domnívají.

Střelba do dělníků

Socialistické myšlenky nacházely své nové posluchače, posluchačky, podporovatele i podporovatelky. Tyto myšlenky se totiž nenacházely ve vakuu, ale rezonovaly s tvrdou realitou 70. let 19. století. Dne 31. března 1870 např. došlo k incidentu při stávkě dělníků v severočeském Svárově, kdy vojenská jednotka začala bezdůvodně pálit ostrými do davu demonstřujících. Podobná situace se opa-

kovala v březnu 1872 na dole Hlubina v Ostravě.

Dělníci tak začali zjišťovat, že *de iure* sice mají právo na hájení svých zájmů, *de facto* se proti nim však vládní moc neštítí používat násilí. Po stávkách a protestech zůstávali mrtví a ranění.

Komuna a krach burzy

Mezi dělníky se také roznesly zprávy o pařížské Komuně. V Paříži dělníci povstali proti měšťanstvu a státní moci a v období od března do května 1871 získali nad městem vládu. Poprvé v historii tak došlo k pokusu aplikovat Marxovy rovnostářské myšlenky v praxi. Komuna chtěla zcela reformovat společnost a svěřit moc do rukou pracujících. Usilovala o vznik moderního sociálního systému, zavedení volených úředníků, bezplatné vyučování, vyřešení bytové krize, spoluúčasť dělníků na vedení podniků i o úplnou rovnoprávnost žen. Francouzská státní moc ale Komunu koncem května doslova rozstřílela.

Odkaz francouzského hnutí ale rezonoval i u nás a stal se inspirací, která ukazovala, že možnost radikální změny společenských poměrů je reálná. A čím hůře na tom čeští dělníci byli, tím více byli ochotní naslouchat socialistickým myšlenkám. Situaci ještě více rozžehnul krach vídeňské burzy v roce 1873, který přinesl rozsáhlou finanční krizi. Ta nakonec vedla k omezení dosavadní ekonomické liberální doktríny, čímž skončila fáze nejdivočejšího neregulovaného kapitalismu, zásadních změn se ale kvalita života dělníků nedočkala.

Spor o povahu dělnického hnutí

Nové ideje přinesly v 80. letech 19. století rozkol v českém hnutí pracujících. To se rozdělilo na umírněné a radikální. Umírnění dále usilovali o dialogickou reformu

Namísto krvavé revoluce se hnutí pracujících v Rakousku-Uhersku rozhodlo jít cestou postupných reforem, jejichž jádrem bylo pozvednutí vzdělanosti a uvědomělosti dělníků a vytvoření vlastní dělnické kultury, jak dokládá třeba fotografie dělnického osvětového spolku Svornost z Trmic u Ústí n. L.

kapitalismu a smír mezi pracujícími a zaměstnavateli. Radikálové snili o socialistické revoluci a o společném vlastnictví továren a strojů. Mezi dělníky rostla také popularita anarchistických myšlenek a syndikalismu. Mnozí radikálové dokonce přistupovali k bombovým útokům na fabriky či atentátům na továrníky. Takové útoky ale v důsledku jen vyostřily represe.

Přesto se podařilo dosáhnout některých důležitých úspěchů: do konce 80. let 19. století byla zřízena živnostenská inspekce, která dohlížela na zdravotní a bezpečnostní podmínky pracujících, byl přijat zákon o jedenáctihodinové pracovní době v továrnách a byla omezena práce žen a mládeže. Nový zákon zakázal

dětskou práci ve fabrikách. A podařilo se prosadit vznik úrazového pojištění a později i pojištění nemocenského.

Česká cesta: přes osvětu ke hvězdám!

Průmysl v Českých zemích nezadržitelně rostl. A nové fabriky si žádaly novou energii. To vedlo k otevírání nových dolů, jejichž zaměstnanci nadále rozšiřovali vrstvy dělníků. V letech 1887 a 1888 se podařilo vyřešit rozkol v sociálně-demokratické straně – političtí socialisté našli konsenzus. Shodli se, že se nechtějí zaměřovat na blízkou násilnou revoluci, ale budou postupnými změnami a legálním bojem za lidská práva připravovat pod-

Dělníci nikdy nebyli v prosazování svých zájmů sami. Stáli za nimi také pokrokoví intelektuálové. Jedním z nich byl i vídeňský lékař Victor Adler, který prosadil vítězství umírněného proudu v sociální demokracii.

Mnozí radikálové dokonce přistupovali k bombovým útokům na fabriky či atentátům na továrníky.

mínky pro zvyšování životní úrovně dělnictva. Usilovali rovněž o vznik plnohodnotné dělnické kultury a vzdělání.

Tyto nové hodnoty měly vytvořit základ pro vznesení požadavku na zodpovědnost za budoucí společenský vývoj. Myšlenka na krvavou revoluci tak byla zapuzena. Hlavní roli ve společenském boji za dělnictvo měly sehrát právě odbory. Jejich význam v příštím desetiletí poroste a bude stát v základu dalších rozsáhlých společenských změn. Devadesátá léta 19. století se tak stanou začátkem zlatého věku odborového hnutí v Českých zemích, které v té době podpoří i osobnosti jako budoucí prezident T. G. Masaryk.

(Pokračování v příštím čísle.)

Text vychází z publikace Pokorný, J., *Pracovat a nebát se! Kapitoly z dějin odborů v českých zemích*. ČMKOS, Praha, 2015. ISBN 978-80-86846-60-6.

Zdroj obrázků: Pokorný, J., *Pracovat a nebát se! Kapitoly z dějin odborů v českých zemích*. ČMKOS, Praha, 2015. ISBN 978-80-86846-60-6.

Konzultace s pracovníkem IPC Ostrava

Od července do prosince roku 2024 budou probíhat konzultace s pracovníkem IPC Ostrava Zdeňkem Faicem pro členy a členky odborových organizací státních orgánů a organizací z regionu Olomouckého kraje, a to v Olomouci na adrese Odborového svazu KOVO, na ulici Denisova 2, 772 00 Olomouc, v místnosti se v 3. patře (podkroví, zvoňte na zvonek ubytovna) v níže uvedených termínech a časových intervalech:

2. 7. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
16. 7. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
30. 7. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
13. 8. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
27. 8. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
10. 9. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
24. 9. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
8. 10. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
29. 10. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
12. 11. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
26. 11. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.
10. 12. 2024	10,00 hod. – 12,00 hod.

Na těchto konzultacích s pracovníkem či pracovníci IPC Ostrava můžete předávat k vyřízení žádosti k podpůrnému fondu, placení členských příspěvků a další aktuální požadavky z vašich základních odborových organizací. Odborový svaz státních orgánů a organizací chce tímto krokem i nadále zachovat kontakt odborářů a odborářek z Olomouckého kraje s pracovištěm Informačního a poradenského centra Ostrava. A využívá k tomu právě toto konzultační místo, které nám poskytli odborový svaz KOVO v Olomouci.

Vzhledem k tomu, že pondělí a středy jsou úředními dny v drtivé většině pracovišť, nasměrovali jsme konzultační dny v Olomouci na úterky. Snad tento krok oceníte a tuto možnost využijete.

Motivační odměňování a 100 % osobní příplatek

? Se zaměstnavatelem nenalzáme v rámci odborů shodu na tom, zda úředník zařazený podle katalogu prací do 10. platové třídy a vyšší může dosáhnout na osobní ohodnocení až do výše 100 % platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě, do které je zařazen. U nás na úřadě se nestanovuje osobní příplatek procentuálně, nicméně v přepočtu na procenta tady drtivá většina zaměstnanců a zaměstnankyň nedosahuje ani 20 % svého tarifu. Lze však principiálně předmětných 100 % dosáhnout i u nás na úřadě např. pro takového zkušební komisaře?

Příznání osobního příplatku ve výši 100 % je ze strany zaměstnance či zaměstnankyně podmíněno vynikajícím pracovním výkonem, zařazením v 10. až 16. platové třídě a podmínkou prokazatelné všeobecně (tedy nejen v rámci zaměstnavatele) uznávané odbornosti. To znamená, že ještě před příznáním této nenárokové složky platu musí nastat specifické skutečnosti, které se zaznamenávají do odůvodnění při příznání příplatku (tato odůvodnění jsou pak samozřejmě kontrolována ze strany auditorů, kteří mají dohlížet na hospodárné zacházení s veřejnými prostředky). V každém případě však nelze paušálně určit

předem, koho lze považovat za zákonem zamýšleného odborníka či odbornici.

Z praxe lze konstatovat, že existují i takové větší obecní a krajské úřady, které, aby dostatečně finančně motivovaly své zaměstnance a zaměstnankyně, do odůvodnění k příznání 100 % příplatku uvádějí „přikrášlené“ skutečnosti o jeho či její všeobecně uznávané odbornosti. Pokud je tedy ve finančních silách úřadu takový příplatek poskytnout, úřad si dokáže najít cestu, jak ho také vyplácet.

Na druhou stranu ale ani případy odměňování u vás na úřadě, kde osobní příplatky dosahují okolo 20 % tarifu, zdaleka nejsou ojedinělé. Na obecních a městských úřadech je to bohužel standard.

Pokud však vystupuje vámi zmiňovaný zkušební komisař v autorském kolektivu např. u nějaké učebnice autoškoly, nebo sám nějakou obdobnou publikaci napsal, určitě bych neváhala a zaměstnavatele požádala o příznání nenárokové složky osobního příplatku podle § 131 odst. 2 zákoníku práce.

Vzhledem k nemotivační úrovni odměňování v územní samosprávě je ale dost možné, že v blízké budoucnosti budou přijaty určité legislativní změny k umožnění větší flexibility. Mluví se tak např. o rozšíření možnosti přiznat 100 % osobní příplatek zaměstnancům či zaměstnan-

kyním samospráv bez potřeby dokazovat mimořádnou odbornost. V legislativním procesu však žádný takový konkrétní návrh prozatím není.

Nakonec je užitečné uvést, že osobní příplatek ve výši 100 % lze přiznat všeobecně uznávaným odborníkům a odborníkům zaměstnaným jak v územní samosprávě, tak i ve státní službě.

Anna Řídká

Pružná služební doba a její základní část

? V našem služebním úřadě máme už dlouho zavedenou pružnou služební dobu s tím, že v pátek povinná část končí už ve 12 hodin. Některé kolegy a kolegyně, zejména ty, kteří dojíždějí z větší dálky, by zajímala možnost „stlačeného služebního týdne“. Bylo by možné, aby právě v pátek vůbec nebyla pevná část služební doby, přičemž kdo si napracuje hodiny v jiných dnech, do práce vůbec nemusí? A jak je to se stravenkami a s vyšetřením u lékaře?

S ohledem na ustanovení § 99 a § 100 zákona o státní službě pružnou služební dobu stanoví služebním předpisem služební orgán. Jinak se zákon odkazuje na úpravu v zákoníku práce. Pokud do této úpravy nahlédneme, zjistíme, že podle § 85 určuje začátek a konec základních a volitelných úseků pracovní doby zaměstnavatel. Ačkoli to zákoník práce nestanoví výslovně, ustanovení se standardně vykládá tak, že tyto úseky mohou

být v různých dnech různé, případně, že pevný úsek nemusí být přítomen vůbec nebo rovněž jen v některých dnech. Není důvod, aby tomu tak nebylo i u pružné služební doby – v daném dni by pak skutečně nebylo nutné na služebním působišti být, pokud bude ve vyrovnávacím období naplněn celý průměrný rozsah týdenní služební doby.

Z časového hlediska a zejména při dojíždění to může být pro státní zaměstnance a zaměstnankyně praktické a výhodné. V takovém dni nicméně nevznikne nárok na stravenku ani jiný příspěvek na stravování. Dále, s ohledem na ustanovení zákoníku práce ve vztahu k překážkám v práci, není takové nastavení příznivé v případě, že překážka skutečně nastane. Klíčové je tedy ustanovení § 97 zákoníku práce. Ty překážky v práci, které jsou vymezeny přesným rozsahem volna (např. 1 den na svatbu), se započítají jako odpracovaná doba i v den, kdy není sta-

noven základní úsek pracovní nebo služební doby. Jiné překážky, typicky ošetření u lékaře, se ale jako odpracovaná doba posuzují jen v rozsahu, ve kterém zasahují do základního úseku. Pokud v daný den žádný základní úsek rozvržen není, nezapočítá se z takové překážky vůbec nic.

Šárka Homfray

V Americe se chystá omezení homeoffice v samosprávě. Odbory před tím varují

Napříč několika americkými státy včetně Kalifornie nebo Havaje se místní radni snaží prosadit nařízení, která by doslova „nahnala“ zaměstnance a zaměstnankyně samosprávy zpět do kanceláří, a to alespoň na dva dny v týdnu. Tato snaha má ohlas i na celonárodní úrovni – republikánský kongresman Mitt Romney nebo demokratický kongresman Joe Manchin již v tomto podnikají další kroky. V květnu přišli s návrhem na přijetí tzv. Federálního „Zákona o návratu do práce“ (Back to Work Act of 2024), který by umožňoval zastropovat možnost zaměstnanců a zaměstnankyň využívat práci na dálku na 60 % jejich týdenní pracovní doby.

Zatímco velká část americké politické reprezentace na tomto opatření trvá ve snaze zvýšit „produktivní vzájemnou spolupráci“ ve veřejné správě, odbory toto plošné zastropování možnosti práce na dálku odmítají a upozorňují, že toto opatření může americkou veřejnou správu a veřejné služby personálně ohrozit. Jak totiž [uvádí](#) portál Governing, možnost práce na dálku je často rozhodujícím faktorem pro zaměstnanec a zaměstnankyně mladší 35 let.

► [zdroj](#)

V Chorvatsku se odboráři bijí za svá práva

Tricetidenní stávková akce 19 vychovatelek a vychovatelů státní mateřské školy ve městě Biograd na Moru zažehla vlnu odborové solidarity napříč Chorvatskem. Ačkoli chorvatský právní řád formálně zaručuje právo lidí zaměstnaných v předškolních zařízeních odborové se organizovat a kolektivně vyjednávat své pracovní podmínky, starosta města platnost těchto zákonných garancí veřejně zpochybnil.

Stávku se zastupitelé města pokusili rozpráší různými způsoby včetně najmutí ochranky, která měla odizolovat stávkující zaměstnance školky od zástupců a zástupkyň odborů, kteří přišli stávku podpořit. Navzdory svému vyčerpání stávkující slíbili, že budou ve stávce pokračovat, dokud nebudou dožrána jejich zákonem a ústavou zaručená práva, a dokud s nimi město coby zaměstnavatel nezačne standardně vyjednávat.

Rezignace na sociální dialog a odmítavá pozice zaměstnavatelů veřejné správy ke kolektivním pracovním právům svých zaměstnanců a zaměstnankyň nyní motivuje protestní akce v dalších chorvatských městech, jako např. ve Slunji nebo Vrsaru. Zástupci EPSU tyto chorvatské stávky „v terénu“ podporují.

► [zdroj](#)

Nejrychleji rostoucí skupina nově odborově organizovaných? Doktorandi a doktorandky

Aby mohly odbory působit na pracovišti v souladu s americkým pracovním právem, musejí odboráři a odborárky nejdříve vyhrát zaměstnanecké volby o vzniku odborové organizace. Organizovaní doktorandští pracovníci a pracovnice, kteří na univerzitách vedou výzkum a učí, slaví v tomto ohledu velké úspěchy – tisíce členů a členek vyhrávají volby s 90 % podporou pro vytvoření odborových organizací. Doktorandi a doktorandky jsou tak spolu s lidmi zaměstnanými v kavárnách Starbucks nebo ve velkých amerických automobilkách tváří vzestupu síly odborů ve Spojených státech.

Obdivuhodný je zejména fakt, že jsou v těchto úspěšných odborářských kampaních doktorandi sami schopni mobilizovat kritickou masu dalších pracujících a podporovatelů, aniž by vyžadovali přímou asistenci od pracujících v tamějších odborových strukturách.

Jak ve svém komentáři pro portál Labor Notes [popisuje](#) odborárka a doktorandka na Bloomingtonské univerzitě Valentina Luketa: „Vztah mezi zaměstnanci a zaměstnankyněmi odborů a řadovými pracujícími se změnil. Odboroví funkcionáři a funkcionárky se zaměřují na školení a zprostředkování a vedou pracující při řešení problémů spojených s novým, dynamickým stylem odborového organizování. Řadoví pracovníci a pracovnice nyní rozvíjejí své vůdčí schopnosti školením dalších vznikajících odborových výborů, čímž roste celostátní hnutí.“

A jakže se tak rychle podařilo odborově organizovaným akademickým pracujícím nabrat tolik nových členů a členek? Sami vedli členské databáze a mapovali svá pracoviště, oslovovali nečleny a nečlenky v párech a měli připravený vlastní argumentář a strukturu tzv. konverzací „jeden na jednoho“, kterými se vypořádávali s obavami pracujících před vstupem do odborů.

► [zdroj](#)

Latinskoamerická perspektiva při řešení výzev veřejné správy

Zástupce PSI a předák Konfederace vysokoškolských pracovníků Latinské Ameriky Marcelo Di Stefano apeloval v rámci výkonné komise Mezinárodní organizace práce (MOP) na řešení seriálních systémových problémů veřejného sektoru. Ty jsou v přímém protikladu s pozitivním obrázkem, který se mnohé členské státy snaží MOP předkládat.

Di Stefano ve svém vyjádření vzpomněl nízké platy a s tím související prekarizaci, stagnující kariérní růst a omezené cesty zaměstnanců i zaměstnankyň k průběžnému vzdělávání.

Současnou nešťastnou situaci Di Stefano komentoval slovy: „Existuje rozpor mezi a praktickou skutečností, a rétorikou sociálního dialogu a tripartity používanou na mezinárodních fórech, jako je MOP. Navzdory opakovanému prosazování sociálního dialogu jsou tyto zásady po návratu úředníků a úřednic do jejich domovských zemí často opuštěny, což vede k nedostatku skutečné a udržitelné tripartitní spolupráce.“

Nakonec Di Stefano zdůraznil, že chce-li MOP coby mezinárodní tripartitní organizace podporovat kvalitní a efektivní sociální dialog, musí důkladněji zkoumat národní opatření s dopadem na stabilitu zaměstnání ve veřejné správě a na omezení politických zásahů do působení odborů.

► [zdroj](#)

REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ SMRK LÁZNĚ LIBVERDA

Prožijte krásné letní dny v nádherném malebném městečku Lázně Libverda

LÉTO 2024 - POSLEDNÍ VOLNÉ POKOJE

ČERVENEC

TERMÍN	VOLNÉ POKOJE (LŮŽKA)	CENA ZA POKOJ/NOC	PŘÍPLATEK ZA KRÁTKODOBÝ POBYT
29. 6. – 4. 7. 2024 (5 nocí)	1x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
7. 7. – 13. 7. 2024 (6 nocí)	1x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
9. 7. – 13. 7. 2024 (4 nocí)	1x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
6. 7. – 13. 7. 2024	1x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
13. 7. – 20. 7. 2024	1x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
13. 7. – 20. 7. 2024	1x třílůžkový pokoj s přistýlkou	850 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
27. 7. – 3. 8. 2024	1x třílůžkový pokoj s přistýlkou	850 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč

SRPEN

TERMÍN	VOLNÉ POKOJE (LŮŽKA)	CENA ZA POKOJ/NOC	PŘÍPLATEK ZA KRÁTKODOBÝ POBYT
7. 8. – 10. 8. 2024 (3 nocí)	3x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
7. 8. – 10. 8. 2024 (3 nocí)	1x čtyřlůžkový pokoj s přistýlkou	850 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
10. 8. – 17. 8. 2024	2x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
17. 8. – 24. 8. 2024	2x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
20. 8. – 24. 8. 2024 (4 nocí)	1x čtyřlůžkový pokoj	980 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
28. 8. – 28. 8. 2024 (3 nocí)	2x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
27. 8. – 31. 8. 2024 (4 nocí)	1x dvoulůžkový pokoj s přistýlkou	750 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč
24. 8. – 31. 8. 2024	1x třílůžkový pokoj s přistýlkou	850 Kč/pokoj/noc	1 noc/150Kč, 2 noci/160Kč

10% sleva na ubytování (pokoj) z uvedených cen bude poskytnuta objednateli, který je členem OSSOO. Ostatní zájemci mají ubytování v plné výši dle [ceníku](#).

V podzimních a zimních měsících září až prosinec, jsou ještě stále k dispozici volné pokoje. V případě zájmu o ubytování nás neváhejte kontaktovat.

Kompletní nabídka RZ SMRK Lázně Libverda je k nahlédnutí na internetových stránkách OS <http://statorg.cmkos.cz/menu/rekreace.php>.

Veškeré informace o pobytech podává a objednávky přijímá pí. Vladimíra Řehořová, tel. 735 760 537, e-mail: rehorova.vladimira@cmkos.cz